

Blahopřání k významnému životnímu výročí 95. narozenin RNDr. Evy Aldové, CSc.

V listopadu roku 2017 oslavila své významné životní výročí, 95. narozeniny, paní doktorka RNDr. Eva Aldová, CSc., přední česká a československá mikrobioložka v problematice střevních bakterií.

Dr. Eva Aldová se narodila 21. listopadu 1922, v Praze na Malé Straně, po maturitě na reálném gymnáziu nastoupila 3. června 1941 do Státního zdravotního ústavu

jako mikrobiologická laborantka a tomuto ústavu zůstala věrná po celou dobu své profesní kariéry. Těsně na konci války, v dubnu 1945, byla dr. Aldová jedním ze spolupracovníků dr. Rašky, který byl pověřen řídit likvidaci epidemie skvrnitého tyfu v koncentračním táboře Malá pevnost v Terezíně. Po válce začala studovat Přírodovědeckou fakultu UK, kterou dokončila v r. 1949 obhajobou diplomové práce na téma „*Actinomyces israeli*“. Pod vedením prof. Rašky se dr. Aldová, již jako vědecký pracovník, podílela na likvidaci řady epidemií. Například v roce 1951 to byl epidemický výskyt klíšťové encefalitidy v Rožňavě, další byla epidemie tularémie v okolí Horšovského Týna (1952–1953). V této akci byl poprvé v Evropě izolován původce – *Francisella tularensis*. V dubnu 1954 odjela dr. Aldová pracovat na rok na mikrobiologické pracoviště československé nemocnice v Čondžinu v Severní Koreji. Po návratu pracovala v laboratoři pro chřipku, její zájem se ale přesunul ke střevním bakteriím, které se pak staly jejím celoživotním koníčkem. Závěrem roku 1957 zřídil prof. Raška první tři národní referenční laboratoře a dr. Aldová se stala vedoucí NRL pro shigely.

V polovině šedesátých let rozšířila její laboratoř spektrum své působnosti o čeleď *Vibrionaceae*. V roce 1965 byla v její laboratoři identifikována non-cholerová vibria z epidemie gastroenteritidy v Nitře. O rok později měla dr. Aldová příležitost pracovat se kmeny pravé cholery při epidemii v Iráku a dále potom v r. 1970 v Guineji a v Libérii. Do pražské laboratoře zaslala potom k identifikaci kmeny *Vibrio cholerae* z různých epidemií i Světová zdravotnická organizace.

Dr. Aldová se dlouhá léta věnovala i podmíněným patogenům z čeledi *Enterobacteriaceae*. Se svými spolupracovníky se snažila o zařazení všech obtížně identifikovatelných kmenů, které byly zaslány od kolegů z bakteriologických pracovišť v celém Československu.

V roce 1967 zahájila dr. Aldová – na základě neobvyklých záchytů z průjmů – diagnostiku yersinií a též enteroinvazivních *E. coli*. První kmeny cholery, izolované v Československu, se dostaly do laboratoře dr. Aldové

v roce 1970. Byly to izoláty z menší zavlečené epidemie cholery na staveništi elektrárny ve Vojanech na východním Slovensku.

Několik let dělala dr. Aldová i vedoucí odborné skupiny střevních bakteriálních infekcí. Osobně si myslím, že nijak s velkým nadšením, protože jí tato funkce odváděla od její milované laboratorní práce.

Díky výborné spolupráci s kolegy z terénních pracovišť byly objeveny a popsány dva původní české bakteriální rody z čeledi *Enterobacteriaceae*: *BUDVICIA* s druhem *Budvicia aquatica* (1983) a *PRAGIA* s druhem *Pragia fontium* (1988).

Doktorka Aldová spolupracovala i s četnými zahraničními vědeckými kolektivy. V posledních letech patřila k mezinárodně významným aktivitám paní doktorky Aldové sérotypizace kmenů *Plesiomonas shigelloides*. Měla v této oblasti rozsáhlou spolupráci s japonskými, německými, švédskými, kanadskými a dalšími badateli.

Jméno paní doktorky Aldové bylo zapsáno do taxonomie střevních bakterií: na její počest nazval v roce 1984 Bercovier a spolupracovníci nový druh yersinie, který byl izolován z vodních ekosystémů, *YERSINIA ALDOVAE*.

Dr. Aldová se celou svou vědeckou kariéru věnovala pilně i pedagogické činnosti. Její laboratoři prošlo několik set mikrobiologů nejen z naší republiky, ale i ze zahraničí. Všem rozdávala nezištně a osobitě svoje bohaté zkušenosti.

V roce 1999 slavila Americká mikrobiologická společnost (American Society for Microbiology, ASM) 100. výročí založení. Při této příležitosti byla dr. Aldová, na návrh Československé společnosti mikrobiologické, poctěna titulem „Heroine of Microbiology“, který ASM udělila dvanácti nejvýznamnějším světovým mikrobioložkám za posledních 100 let.

Své aktivní působení v Centru epidemiologie a mikrobiologie SZÚ skončila po 58 letech v srpnu v roce 1999. Jsme vždycky rádi, když mezi nás přijde a vypráví nám něco z dlouhé historie jejího působení v mikrobiologii anebo zážitky z jejího putování po přírodních krásách celého světa.

Paní dr. Aldová se 5. 12. osobně zúčastnila prosincového semináře v Lékařském domě, který organizovala Společnost pro epidemiologii a mikrobiologii ve spolupráci s Československou společností mikrobiologickou. Vedení obou Společností jí spolu s blahopřáním vyjádřilo obrovský dík za vše, co pro naši mikrobiologii vykonala.

Paní doktorce Aldové k jejímu významnému životnímu jubileu co nejsrdečněji blahopřejeme !

Za všechny spolupracovníky
Petr Petráš

Po dohodě šéfredaktorů je příspěvek otištěn i v časopise Zprávy Centra epidemiologie a mikrobiologie.